

‘UNESCO Geopark Peelhorst in wording’ – financiële middelen

Algemeen

De gemeenten Bernheze, Landerd, Uden, Boekel, Gemert-Bakel en Deurne, waterschap Aa en Maas en de provincie Noord-Brabant hebben de ambitie om voor de Peelrandbreuk en het daarmee onlosmakelijk verbonden verschijnsel ‘wijst’ de status van ‘UNESCO Geopark Peelhorst’ te verwerven.

Het effect van de Peelrandbreuk (inclusief wijst) beperkt zich niet tot de breuk alleen. De invloed op landschap (gebruik en inrichting), hydrologie, vegetatie en cultuurhistorie strekt zich uit tot op kilometers afstand van de breuk. Dat betekent dat veel mensen, bewust of onbewust, met de breuk te maken hebben (gehad).

Om de Peelrandbreuk en wijsherstel op de kaart te zetten en te laten uitgroeien tot “UNESCO Geopark Peelhorst” hebben we iedereen in het gebied hard nodig. Alleen als we goed samenwerken is de uitgesproken ambitie te realiseren. Er is sprake van een langdurig en intensief proces. Daarom worden alle ‘stakeholders’ in de Peelhorst (gemeenten, ondernemers, scholen, verenigingen, organisaties en burgers) van harte uitgenodigd om bij te dragen aan het verwezenlijken van deze ambitie.

Er is eigenlijk sprake van één proces met twee trajecten. Het eerste traject loopt via de sporen ‘herstellen & benutten’ en ‘beleven en verbinden’. Het is de bedoeling om projecten te realiseren die de Peelhorst op de kaart zetten. De Peelhorst wordt als het ware de etalage waarin de effecten en gevolgen van de Peelrandbreuk/wijst op het gebruik en de inrichting van het landschap in allerlei verschijningsvormen kunnen worden ervaren en beleefd. Het doel is om op korte termijn projecten te starten die invulling geven aan dit traject.

Het tweede traject wil de Peelhorst laten uitgroeien tot “UNESCO Geopark Peelhorst”. Om de status van Geopark te kunnen verwerven, moet sprake zijn van bijzonder aardkundig erfgoed van internationale allure waarmee een gebied zich profileert en waaraan een gebied ook haar identiteit ontleent. Dit houdt in dat in het geval van de Peelhorst zowel het ontstaan als het karakter van het gebied als gevolg van de aanwezigheid van de Peelrandbreuk en het wijstverschijnsel, nadrukkelijk (her)kenbaar moet zijn en economische spin-off moet genereren.

Met het opzetten en uitvoeren van projecten om de Peelrandbreuk en het wijstverschijnsel te kunnen etaleren, zijn natuurlijk financiële middelen gemoeid. Over de financiering van het proces en de projecten die moeten leiden tot ‘UNESCO Geopark Peelhorst’, kan het volgende worden opgemerkt.

Organisatiestructuur

Binnen de organisatiestructuur van het ‘UNESCO Geopark Peelhorst in wording’ is onder andere sprake van een Bestuurlijk Platform Peelhorst en een Werkgroep Peelhorst. Voor de organisatie en de activiteiten van het Bestuurlijk Platform Peelhorst en de Werkgroep Peelhorst is een werkbudget voorzien. Dit budget kan bijvoorbeeld worden benut voor het ontwikkelen van de website, het organiseren van bijeenkomsten, het regelen van excursies en project overstijgende communicatiekosten. Als basis voor het werkbudget wordt uitgegaan van een jaarlijkse bijdrage van de deelnemers (momenteel zes gemeenten) van € 1.000,00 en € 2.000,00 van het waterschap Aa en Maas. De provincie verdubbelt de jaarlijkse bijdrage van de deelnemers. Dit betekent dat het werkbudget voor 2016 en 2017 € 32.000,00 bedraagt. Tot nu toe zijn daar bijvoorbeeld de kosten voor de Creatieve Sessie Peelrandbreuk/wijst in Milheeze (10 april 2017), het bezoek aan Geopark De Hondsrug (12 april 2017) en de deelname aan de 14de Europese UNESCO Geopark Conferentie (7-9 september 2017) uit betaald. In generieke zin is de financiering voor het verwezenlijken van het ‘UNESCO Geopark Peelhorst in wording’ ook voor het kalenderjaar 2018 toereikend.

In 2017 in een kwartiermaker aangesteld om initiatieven in de streek aan te jagen en de (netwerk)organisatie te laten ontstaan om de gezamenlijke doelstellingen van de grond te krijgen. Daarbij hoort ook het verkennen van de financieringsmogelijkheden en het benutten van daartoe beschikbare middelen bij private en publieke partijen.

Projecten en financiering

Het is de bedoeling dat de projecten 'van onderop komen'. Om projecten te kunnen financieren met privaat en publiek geld, is met name met betrekking tot de publieke financiering inzicht in de relevante subsidiemogelijkheden noodzakelijk. Het is lang niet altijd een eenvoudige klus om de juiste financieringsmogelijkheden aan de juiste projecten te koppelen om zo de begroting van een project sluitend te krijgen en tot uitvoering te kunnen overgaan.

Het is evident dat voor de uitvoering van projecten die de Peelrandbreuk en wijstherstel op de kaart willen zetten, financiële middelen noodzakelijk zijn. Het is de bedoeling dat de financiering van de afzonderlijke projecten door de initiatiefnemers (burgers, ondernemers, verenigingen, gemeenten, waterschap, etc.) wordt georganiseerd, waarbij zowel private middelen als publieke bronnen (subsidieregelingen) worden benut. Lokaal worden op deze wijze reeds projecten opgepakt en uitgevoerd.

De provincie Noord-Brabant heeft in haar Provinciaal Milieu- en Waterplan (inclusief DUA: Dynamische Uitvoeringsagenda) financiële middelen beschikbaar gesteld voor wijstherstel. Het voornemen is om voor wijstherstel op korte termijn tot openstelling over te gaan, mits passend in het tempo van initiatieven in de streek. Daarnaast zijn er ook andere regelingen die mogelijk kunnen bijdragen aan het realiseren van initiatieven, bijvoorbeeld gericht op een klimaat robuuste zoetwatervoorziening (onderdeel van bestuursovereenkomst Hoge Zandgronden) of bijdragen uit andere provinciale programma's (vrijtijdseconomie, erfgoed etc.).

Ook bij het waterschap Aa en Maas kan een beroep op subsidieregelingen en stimuleringsmaatregelen worden gedaan. Te noemen is in dit verband de subsidieregeling Klimaatbestendige Maatregelen.

Met het oog op 'UNESCO Geopark Peelhorst' is het aan de samenwerkende partijen om initiatieven en projecten vlot te trekken met benutting van beschikbare middelen. Met andere woorden: de Peelhorst als vliegwiel om (financiële) middelen te bundelen!

Daaraan kunnen ook de deelnemende gemeenten een bijdrage leveren, bijvoorbeeld middels bestuurlijke en ambtelijke inzet, het beschikbaar stellen van kennis, tijd en capaciteit en het leveren van financiële bijdragen (uit de gemeentelijke begroting). Het is van belang dat de gemeenten hun inzet zodanig organiseren dat het project 'UNESCO Geopark Peelhorst in wording' zo efficiënt mogelijk doorgang kan vinden en dat de vaart er in wordt gehouden.

Naast de genoemde ondersteuning kunnen mogelijk ook andere bronnen worden aangeboord om projecten te financieren en te realiseren. Dit kunnen bijvoorbeeld subsidiemogelijkheden zijn op het gebied van recreatie en toerisme, cultuurhistorie, archeologie en/of natuurontwikkeling.